

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

ΤΡΙΑ περίπου χρόνια έχουν περάσει από την ημέρα του θανάτου της περιφημού Ιταλίδος τραγουδίστριας Ελεονώρας Ντοϋζε, της οποίας η απώλεια άφησε ένα κενό δυσαναπλήρωτο στο παγκόσμιο θέατρο. Ο θάνατος της Ντοϋζε υπήρξε τραγικός. Έρμη και εγκαταλελειμένη, μακριά από την πατρίδα της, πέθανε στο κρεβάτι ενός φτωχικού ξενοδοχείου της Νέας Υόρκης.

Η Έλεονώρα Ντοϋζε γεννήθηκε στις 22 Μαρτίου 1851 μέσα σ' ένα βαγόνι του σιδηροδρόμου λίγα χιλιόμετρα μακριά απ' τη Βενετία. Ο πατέρας της ο Αλέξανδρος Ντοϋζε, διηύθυνε ένα μικρό θέατρο με τον οποίο έπαιζε στις χωριώτικες πόλεις της Βορείου Ιταλίας. Μητέρα της ήταν η Αντζελίκα Ντοϋζε, μία όμορφη Ναπολιτάνα. Η μονη της σκέψη ήταν πως ν' αναδείξει καλύτερα τη μικρή της Έλεονώρα, η οποία από κοριτσάκι ακόμα είχε δείξει πολλά σημεία ενός έντελως εξαιρετικού ταλέντου.

Το περιβάλλον από όλοιο ζούσε η Έλεονώρα, τα συχνά ταξείδια που έκανε με τον πατέρα της και η καθημερινή συναναστροφή με τους ανθρώπους του θεάτρου, την έκαναν ν' αγαπήσει από πολύ μικρή το θέατρο και ν' ονειρεύεται μεγάλες θεατρικές επιτυ-

Η ΕΛΕΟΝΩΡΑ ΝΤΟΥΖΕ

(Η Ζωή της, η Τέχνη της, οι Έρωτές της.)

είχε γνωρίσει εκείνη την εποχή γράφει στ' απομνημονεύματά του τα εξής: «Καμιά ήθοποιός δεν αγαπήθηκε τόσο από το Ιταλικό κοινό. Όταν την έβλεπες νά παίζει στην σκηνή έλεγες, ότι η γυναίκα αυτή ήταν όχι μόνο γεννημένη για το θέατρο αλλά και για κάθε ρόλο που υπεδέυτο».

Η Έλεονώρα Ντοϋζε στα 1880, σέ ηλικία 24 ετών παντρεύτηκε τον περίφημο Ιταλό ήθοποιό Τσέσι, με τον οποίο είχε συνδεθί μ' ένα παράφορο έρωτικό αίσθημα. Την εποχή αυτή είχε δικό της θέατρο και έπαιζε συνεχώς στη σκηνή του Βασιλικού θεάτρου της Ρώμης, όπου έδρασε κάθε βράδυ και νέες διαρκείς δόξες.

Στά 1885 έκανε το πρώτο της τουρνέ στην Ευρώπη. Επισκέφθηκε κατά σειράν το Παρίσι, το Λονδίνο, το Μόναχο και την Βιέννη και μετά ένα έτος ξαναγύρισε και πάλι στην Ιταλία, όπου έπαιζε για πρώτη φορά έργα του Ίψεν, με καταπληκτική επιτυχία.

Την εποχή όμως αυτή η σχέση της με τον άντρα της Γάσκι φυζράνθηκαν και σέ λίγο αναγκάστηκαν νά χωρισούν.

Βρισκόμαστε στα 1892 όπότε η Έλεονώρα Ντοϋζε γνωρίστηκε με τον μεγάλο ποιητή της Ιταλίας Γαβριήλ Ντ' Αννουντσιο, με τον όποιο δεν

Η Ντοϋζε στην εποχή που αγάπησε το Ντ' Αννουντσιο.

χίσε. Από 10 ετών έπαιζε με εξαιρετική επιτυχία στους μικρούς ρόλους του της ανέθετε ο πατέρας της, ο όποιος δεν έβλεπε την ώρα πότε νά μεγαλώσει η κόρη του για νά την ιδί στην σκηνή ενός μεγάλου Ιταλικού θεάτρου...

Την άνοιξη του 1868, ο μικρός θέατρος του Ντοϋζε έπρόκειτο νά παίξει στη Βερόνα τον «Ρωμαίο» και την «Ιουλιέττα» του Σαίξπηρ. Ο γέρω Ντοϋζε επέμεινε ν' αναθέσει το ρόλο της Ιουλιέττας στην μικρή κόρη του, που μόλις ήταν 14 ετών. Η πρότασή αυτή άν και στην άρχή φάνηκε κάπως τολμηρή, έντοίτοις έγινε στο τέλος δεκτή χάρις στην έπιμονή του πατέρα της Έλεονώρας.

Η παράσταση αυτή

άρχισε νά συνδεθί μ' ένα τρελλό έρωτα. Απεσύρθησαν και οι δύο τους σέ μία έξοχική έπαυλη κοντά στη Ρώμη, κι εκεί ζούσαν μόνοι, μακριά από τον κόσμο. Ο Ντ' Αννουντσιο έμπνευσμένος απ' τον έρωτά της, έγραψε στο διάστημα αυτό τη «Φωτιά», και την «Ηδονή», τά δύο περίφημα αυτά έργα του.

Η ζωή όμως αυτή δεν μπόρεσε νά διαρκέσει έπί πολύ. Η Ντοϋζε νοσταλγούσε και πάλι τη σκηνή και μετά 3 ετών άπουσία, ξαναγύρισε στο θέατρο, τον Αύγουστο του 1895.

Στά 1898 έπεχειρήσε το δεύτερο τουρνέ της στην Ευρώπη, το όποιο διήρκεσε περί τά 2 έτη.

Η Ντοϋζε στή «Γυναίκα του Κλαυδίου»

του «Ρωμαίου και της Ιουλιέττας» θά παραμείνε άξέχαστη στα χρονικά του Ιταλικού θεάτρου. Ήταν ένας αληθινός θρίαμβος για την μικρούλα Ντοϋζε. Οι θεαταί της Βερόνας δεν ήταν δυνατό νά φαντασθούν τέτοια επιτυχία σ' ένα τόσο μεγάλο ρόλο από ένα κοριτσάκι 14 ετών. Το θαυμάσιό της Ντοϋζε ένστικτο είχε φανεί εκείνη το βράδυ σ' όλη του την διάρκεια.

Από την ημέρα εκείνη η μιά επιτυχία διεδέγετο την άλλη. Ο πατέρας της έπηρε την κόρη του και εγκατεστάθηκε στη Ρώμη όπου η Έλεονώρα εις ηλικίαν 18 ετών προσελήφθη σ' ένα από τα καλύτερα θέατρα της Ιταλικής πρωτεύουσας. Έπαιζε την «Λοκαντιέρα» του Γκολντόνι στην όποία έδημιουργούσε ένα άφθαστο ρόλο. Το Ιταλικό κοινό την χειροχορούσε κάθε βράδυ με άκράτητο ένθουσιασμό. Η Έλεονώρα Ντοϋζε είχε πιά άρχισει νά γίνεται η αγαπημένη ήθοποιός του κοινού και τόνομά της γέμιζε κάθε ημέρα τις στήλες των έφημερίδων.

Ο Κόμης Ιωσήφ Πρίμολλι, ό όποιος την

Η Ντοϋζε στην «Κυρία με τάς Καμελίας»

Η Ντοϋζε στή «Λοκαντιέρα»

Στά 1901 ήθε με τον Ντ' Αννουντσιο και στάς Αθήνας όπου έδωσε έξι παραστάσεις.

Από την εποχή αυτή η Ντοϋζε είχε άρχισει νά κουράζεται. Ήταν πιά 50 ετών. Η πολυτέλης και σπάταλη ζωή της, δεν την είχε άρήσει νά γίνη οικονομικώς ανεξάρτητη και γι' αυτό περνούσε κάθε τόσο περίοδο οικονομικών δυσχερειών. Αναγκάζονταν νά δίνη μερικές παραστάσεις για νά τακτοποιή έκάστοτε τά οικονομικά της.

Την εποχή αυτή, έχασε τη μητέρα της, το μόνο στήριγμα που της είχε μείνει στον κόσμο. Η Έλεονώρα Ντοϋζε δεν είχε πιά δυνάμεις για νά παίξει στο θέατρο. Έπαιζε μόνο ένα μήνα τον χρόνο και το υπόλοιπο διάστημα έξουραζόταν.

Έπεχειρήσε τότε ένα μικρό τουρνέ σέ μερικές πόλεις της Ιταλίας, αλλά άρραστησε από το στομάχι της και αναγκάστηκε νά γυρίση στην Ρώμη, για νά υποβληθί σ' έγχείρηση. Εύτυχώς έγινε καλά, αλλά οι γιατροί δεν της επέτρεψαν νά παίξει έπί ένα διάστημα. Την εποχή όμως αυτή η Έλεο-

“ΜΠΟΥΚΕΤΟ”

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΟΜΑΔΟΣ ΛΟΓΙΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΛΕΚΚΑ 7
ΙΑΡΥΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΡΑΧΜΑΙ 1.000.0.000

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ „ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ”

‘Εσωτερ. δι’ εν έτος... Δρχ. 130 | ‘Εξωτερ. δι’ εν έτος... Δρχ. 180

Αι έξαμνηοι και τμήνηοι κατ’ αναλογίαν. Αι συνδρομαί δέον ν’ απευθύνονται ως εξής: ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ “ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ”, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛΕΦ. 200

Τό τεύχος τιμάται Δραχμάς 2,50

Δημοσιεύσεις ό στίχος δραχμαί 5. Δι’ άγγελίας ιδιαίτερα συμ-
φώνηται. Τα προηγούμενα τεύχη τιμώνται δραχμάς 3.

Γενικός άντιπρόσωπος του “Μπουκέτου” εν ‘Αμερικη

Mr PETER THEODOROPOULOS 1 PEARL ST. COR. STATEST NEW YORK, N.Y.

ΚΑΡΤ - ΠΟΣΤΑΛ

Σ τ ε φ. Ρόδ η ν. Τά ηθη και έθιμα των ‘Ιδιών, γραμμένα πολ-
λύ... δασκαλίστικα αά να επόρκειτο να μπουν σε γεωγραφία του ‘Ελ-
ληνικού σχολείου. Β λ ά ο η ν Η α ν λ ί δ η ν. Οι «Σκέψεις και γνώ-
μες» καλές και θα δημοσιευθούν. ‘Ο δ υ ο. Η π α α ε υ ο τ ρ ο α τ ί ο ν.
‘Ενταύθα. Τό διήγημά σας δοκετά καλογραμμένο. ‘Η εκτέλεσίς του
όμως ίσωςτε πολύ. ‘Εξακολουθήστε όμως να γράφετε, γιατί ος τό λέμε,
τό ταλέντο δεν οας λείπει. Ρέ α ν. Τό ποιημάτι οας άνεπτυχές.
Ε. Α α χ ο ν β ά ο η ν, Καβάλλα. Τό παραμύθι οας δεν ελήφθη εν’
όρηι γιατί είνε γραμμένο και από τις δυό μερις της κόλλας και δεν συ-
νοδεύεται και από δικαίωμα κρίσεως. Φ. Μ α ρ ο υ λ η ν. Μίς στεί-
νετε ένα γράμμα στο όποιο μίς βοίσετε γιατί δεν δημοσιεύομε τ’ άρι-
στοτεργήματά οας. Για να δώσομε μιά ιδέα στους αναγνώστας μας περί τί
είδους άριστοτεργημάτων πρόκειται παραδέτομε εδω άλλως μερικές
λέξεις από τό γράμμα οας, όπως τις έχετε γραμμένες εως: «‘Η αϊτού
μεγαλειότης των κοιτών... ή
άλλη (πρόκειται περί του πλη-
θυντικού: οί άλλοι) είμε...
έκρινε κ.λ.π. κ.λ.π. ‘Α α w -
w e s, ‘Ενταύθα. Τό ποιήμα
οας δυστυχώς άποτυχημένο παρ’
όλο πού πήρατε ως νενδώνιμο
και τό υπογράφετε με τό όνομα
ένός μεγάλου ποιητού της έπο-
χής μας, του Φρανκίς Ζάμ.

νώρα Ντούζε υπέφερε και
πάλι οικονομικά. ‘Η λίγες
οικονομίες πού είχε, είχαν έ-
ξαντληθεί και ή μεγάλη ήθο-
πικός άπεφάσις να έπιχει-
ρήση μιά μεγάλη τουρνεό στην
Ευρώπη και στην ‘Αμερικη,
έλπίζοντας να δώση εκεί με-
ρικές παραστάσεις και να συ-
νέλλη κάπως από την οικο-
νομική της κρίσις.

‘Εφτασε λοιπόν στην Νέα
‘Υόρκη τό Σεπτέμβριο του
1924. Δυστυχώς μόλις μία πα-
ράσταση πρόφθασε να δώση
στην άμερικανική πρωτεύου-
σα. Σε λίγες ήμέρες έπεσε άρ-
ρωστη από διπλή ανευμονία.

‘Εμεις στό κρεββάτι πολ-
λούς μήνες, χωρίς να δείχνει
κανένα σημείο καλλιτερευσε-
ως. Τόν Μάρτιο του 1924 την
μετέφεραν σε μιά κλινική ό-
που ήλπιζαν να έχη μεγαλύ-
τερη περιποίηση. Δυστυχώς ό-
μως ό πυρετός δεν έννοούσε
να την άφήση και ή ‘Ελεο-
νώρα Ντούζε, στάς 22 ‘Α-
πριλίου του 1924, άφρασε την
τελευταία της πνοή, έρμηη
και έγκαταλελειμένη, μακριά
άπ’ την πατρίδα της.

Τό πτώμα της μεταφέρ-
θηκε, με έξοδα της ‘Ιταλικής
Κυβερνήσεως, στη Ρώμη, όπου
και κηδεύθηκε με μεγάλη
τιμή.

Ε ε ν. Η α π α δ ό π ο ν λ ο ν, Λάρισα. Ανοτυχώς στο «Μπουκέτο» δεν
δημοσιεύομε πιά κοσμική κίνηση ούτε και επί πληρομην. ‘Αν θέλτε
μπορείτε να στέλετε κοσμική κίνηση στην «Οικονομία» ή όποια τη δι-
μοσιεύει. Κ. Φ ι λ ο π ί π η ν. Δημοσιεύομεν εύχαρίστως εδω τό ποιήμα
«τό όποιον εις συγκμάς έρωτικής εμπνεύσεως εδημοιούρησατε.» ‘Ιδού αυτό.
Θυμιάμαι όταν ήμουνα μικρός ‘Ηδη όμως τώρα εμεγάλωσα
δεκαέξι ως δεκαεντά χρονών θα πλησιάσω τά 22 έτη,
[παιδάκι δυστυχώς όμως με έργα τέλειμε

άγάπησα τρυφερώς [αχληρι,
ένα πολύ εθμορφο κοριτσάκι ή μική, άγάπη μου ή Γαίτη!

Φ. Φ ι λ ι π π ί δ η ν, Ν. Φίληοο. Τό διήγημά οας άρεν δικαίω-
ματος κρίσεως γραμμένο και από τις δυό μερις της κόλλας και τό
έντελώς ακατάλληλο για τό «Μπουκέτο». Κ ω ν. Γ ρ ο ί μ μ ε λ, Κα-
βάλλα. Εύχαριστοίμε πολύ για τις «‘Εβδομιακές ίστορίες» ή όποιες θα
δημοσιευθούν. Λέ ο π ο ι τ α ν, ‘Ενταύθα, Τό πεζογράφημα όζι και
τόσο κακό, όπως φαντάζεσθε. Τό γράγημό του είνε στυγίο και όε καλή
δημοτική, μοιάζει πού όε ώρησμένα οηματα δεν ξεφύγειτε από την κοινο-
τυπία. Πάρετε θέματα από την πραγματικότητα και γυμίζομε όει θα
πετύχετε. Η ό π η ν Η., Ρέθυμνο. Τά ποιήματά οας άσφαλώς θα
ήσαν άρκετά καλά, άν δεν έχρησιμοποιούσατε τ’αίθια και λέξεις ηνεύ-
κεις, πού τά καταστρέφουν. Γ ι ά ν η ν Φ ά ο τ α ν. Μεταγρησίσειθε
πολύ καλά, έξαιρετικά καλά τη δημοτική γλώσσα, όπως φαίνεται από
τά πεζογραφήματα πού μίς στέλνετε. Μά γιατί γράφετε τόσα πολλά
πράγματα; ‘Αν εγράφατε λιγώτερα θα ήσαν πού άρδιώτερο στη σύν-
θεση τους τά έργα οας, ενφ’ τόσας ίστοριών. ‘Α σ ‘Α σ. Τό σημενό
οας ποίημα όζι άπτυχές. Η. Η α ν λ ό π ο ν λ ο ν, Κέρονα. ‘Ισα
ισα πού ή δημοτική είνε πού δυσκοιμεταγρησίτη από την καθαρεύουσα.
Σεις όμως την χρησιμοποιείτε καλά. Τό πεζογράφημά οας ός σύνθεσις
είνε άνεπτυχές. Μην άπελπίσειθε όμως. Τό είλαμε και τό ξαναλέμε:
ή ποιητική πρόβα είνε τό δυσκολώτερο είδος του λόγου. Α. Κ... ο η ν,
Τρίπολη. Είνε αλήθεια πώς τό διήγημά οας δεν είνε δημοσιεύομο. Δεν
είνε όμως και τόσο κακό όστε να οας άπελυτηγή. Μά γιατί γρά-
φετε. ‘Οχι, εξακολουθήστε τό γράμμα και πού πάντοτε, διαβάστε
φιλολογικά. Ν ι κ ό λ α ο ν Φ έ τ ο η ν, Κέρονα. Τό γράμμα οας
μίς συνεκίνησε έξαιρετικά. Σας εύχαριστοίμε πολύ για τό τόσο καλά
λόγια πού μίς γράφετε. Κ. Γ. Κομοτηνή. Ανοτυχώς τόσο τά πεζο-
γραφήματά οας όσο και τά ποιημά οας είνε άνεπτυχή. Μά γιατί γρά-
φετε τόσα πολλά. Οχι εν τφ πολλώ τό έτι, άλλ’ εν τφ εύ τό πολύ.

Ι. Σ α σ ο ώ. Εύχαριστοίμε. Θα μπειν τά περιοδικά με τή σειρά
τους. Η ο λ. ‘Α λ ε ξ ά κ η ν, Πάτρας. Τά πρόσωπα, στην φωτογραφία
πουν μίς στέλετε, πολύ...μικροσκοπικά. ‘Αν εδημοσιεύετο στο «Μπου-
κέτο» δεν θα διεκρίνοτε τίποτε. (‘Οπωσδήποτε, ος εύχαριστοίμε. Στείτε
μίς τίποτε άλλες, άν έχετε, κυ-
ρίως γροσιπ’ όζι δεν πλάκες,
άλλά φωτογραφίες. Γ. Α η μ η -
τ ρ ι δ η ν, ‘Από τά δυό ποιη-
ματα πού μίς στέλνετε, προ-
τιμούμε την «Αθήνη» πού, όλίγου
δεν να είνε σονητό. Πρέπει
όμως να διορθώσετε τό μέτρο,
τό όποιο... δεν ύπάρχει και να
διαβάσετε νεοέλληνας ποιητές.
‘Έχετε ποιητική διάθεση, την
όποιαν δεν πρέπει ναρίσετε ά-
καλλιέργητο. Α. Κ ω ν ο τ α ν -
τ έ α ν. Σας εύχαριστοίμε για
την ευγενική οας προσφορά. Για
να οας δώσομε όμως συμβου-
λές, πρέπει προηγμένως... να
ιδώμε έργαοία οας. ‘Οτι στεί-
τε μας καμιά μετάφρασή οας,
—μικρή, όσοι τό δυνατόν. Ση-
μειώστε πώς τό «Μπουκέτο»
έχει ειδικόν επιτελείον μεταφρα-
στών, τό όποιο άποτελείται,
ως επί τό πλείστον, από γρο-
σιούς λογίους... Κ. Χ ο η ο...
Τό ποιήμα οας λίγο ακατάλη-
πο και πού άτεγχο. Για να
οας πείσομε παραθέτομε εδω
δυό τετράστιχα.

PIANA PULLMAN

Μην εκλέγετε τό πιάνο οας, χωρίς να έχετε έ-
ξετάσει τά πιάνα PULLMAN. ‘Η άπόκτησις ένός

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΙΑΝΩΝ ΣΤΑΡΡ

12—Στοά ‘Αρσακείου—12

πιάνου PULLMAN
οας εξασφαλίζει από
άπόψεως ποιότητας
ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΗΝ,
και από άπόψεως
δαπάνης ΤΗΝ Ε-
ΛΑΧΙΣΤΗΝ. Συγ-
κρίνατε άμερολή-
πτως. Μεγάλοι εύ-
κολοίι πληρωμής.
Κατάλογοι δωρεάν.

Διάπλατα άνοίγεται ή μύ-
[ρη πόρτα και φωνάζει
με δυσκολάκουσθη με πνιγερή
[φωνή σάν κάτι άλλο
σάν νόημα σάν ικεσία άφω-
[νη πού μνημοιάζει
και τά κεράκια δόσκωφτα
[γεργμένα τόνα στ’άλλο.

Τρομάζω θέλω να ξεφύγω
[νοιώθω φόβο στη σιγή
σάν λείψανο σάν λειψανία ή
[άλήθεια πόσο λέω
να μοιάζω σάν μυστήριο κ’ ά-
[κούω να ογνή
τό σώμα μου και χωρίς να
[προσέξω κλαίω.

Πρός Θεού! Καταλάβετε
είσις τίποτε; Ούτε και μίς...